

Tips reaksjoner om lynnedslag og overspenningsvern

- Lynet ødelegger for 500 millioner i året
- I juli og august skjer det om lag 2.500 lynnedslag daglig
- I et skikkelig tordenvær kan vi komme opp i 70.000 daglige nedslag
- Årlig utbetales mellom 400 og 500 millioner kroner i erstatning etter lynnedslag

De siste 10 årene har det vært en tredobling av erstatninger etter lynnedslag. Juli og august har tatt over desembers plass på branntoppen. Vi fyller boligene våre med kostbart utstyr, men glemmer å beskytte med overspenningsvern.

Norge har et strømnett som er spesielt sårbart for lynnedslag. Problemene er størst i distriktene der kraftlinjene går i lange luftstrek. Gjennomsnittsskaden per lynnedslag er på 15. 000 kroner, samme prisen mange har betalt for sin flat-TV.

Med et godt overspenningsvern er dine verdier og data sikret mot å bli ødelagt av lynnedslag eller feil i høyspentnettet til nettselskapene. Overspenning på strøm eller telenettet kan ødelegge radio, TV, dekker, DVD-spiller, PC, fotoapparater, hvitevarer, varmtvannsbereder, telefoner, alarmsystemer og andre apparater som er tilkoblet strøm.

Flere hundretusen uten overspenningsvern

Våre beregninger viser at flere hundretusen boliger er uten overspenningsvern og jordfeilbrytere. Slikt utstyr er påbudt i nye boliger, mens de fleste eldre boliger mangler vern, sier sikkerhetssjef Terje Hanssen i NELFO (dette er vår bransjeorganisasjon). Ifølge Hanssen er det viktig å satse på to typer overspenningsvern: Et grovvern på strøminntaket og et "finvern" som settes mellom stikkontakten og hvert enkelt apparat.

- Selv med riktig montert overspenningsvern kan små restspenninger forplante seg videre til følsomt elektrisk utstyr. Den elektriske utladningen ved et lynnedslag er så stor at man trenger begge deler for å sikre seg mot ødeleggelse. Derfor er det viktig å supplere med FG-godkjent finvern som monteres direkte på stikkontakten.

Flat-TV er lyn-magnet

Halvannen million norske hjem har anskaffet flat-TV. Sammen med annen finelektronikk er de spesielt utsatt for lynskader.

- Lynet trenger faktisk ikke slå ned i boligen for at elektronikk kan bli ødelagt, nedslaget kan være et godt stykke unna. Blir det overspenning i nettet, kan kretskort brenne opp og kortslutte apparatet, ifølge sjefingeniør Runar Bache i If. Reparasjon av en slik skade vil koste like mye som å kjøpe nytt apparat.

Kontakt elektroinstallatør

Med et riktig montert overspenningsvern i sikringsskapet slipper du å bekymre deg for brann og skader på bolig og utstyr. Dersom du monterer det selv, og det oppstår brann, er det grovt uaktsomt og kan medføre avkortning i erstatningen, understreker Terje Hanssen.

- Før du drar på ferie, bør du ha ringt en elektroinstallatør og fått overspenningsvernet på plass. I tillegg bør du kjøpe ekstra finvern på utsatte apparater. Da trenger du ikke å løpe rundt i boligen og dra ut kontakter når tordenværet kommer.

If anbefaler overspenningsvern

- Vi har ikke krav om at tekniske apparater i boligene skal være utstyrt med overspenningsvern, men anbefaler alle våre kunder på det sterkeste å anskaffe seg slikt vern, sier informasjonsdirektør Jack Frostad, i forsikringsselskapet If. Med stadig mer kostbar og sårbar elektronikk, anbefaler vi alle å få en godkjent elektriker til å installere overspenningsvern i sikringskap og finvern i stikkontaktene, sier han.

Priser

Montering av overspenningsvern som gir totalbeskyttelse av hele el-anlegget koster i ca 4.000 kroner, ikke mer enn egenandelen på manges forsikring. Pluggvern, som monteres i stikkontakten til TV eller PC, koster ca 650 kroner i en el-butikk.

Tips fra elektroinstallatøren:

- Installer overspenningsvern i sikringsskapet
- Kjøp finvern for sårbart utstyr
- Napp ut kontakter ved tordenvær (om du ikke har overspenningsvern)
- Trekk også ut nettverks- og antenneledninger
- Koble fra ISDN-telefoner som kan være svært sårbare ved lynnedslag
- Hold sikringsskapet lukket
- Sjekk at skrusikringene er godt tilskrudd.
- Hvis sikringene er ubehagelig varme må du kontakte elektrikeren

Gode råd etter lynnedslag

- Sjekk indikatoren på overspenningsvernet
- Test at alt utstyr fungerer som det skal
- Støy på radio og TV kan være tegn på skade
- Sjekk stikkontakter, koblingsbokser, brytere og kabler for synlige skader. Misfarging og/eller brente flekker kan indikere skade. Kjenn også etter om utstyret er unormalt varmt.
- Bruk syn, luktesans, hørsel og sunn fornuft. Hvis du oppdager feil eller blir usikker – kontakt elektrikeren for en skikkelig gjennomgang.

Kilde: www.el-løftet.no